

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 140,900161

ת נ " ד

לעולים חדשים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(25x1)	—	25 נקודות
פרק שני	—	(15x5)	—	75 נקודות
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך עברי שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.

(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על שאלה 1 — שאלת חובה.

שים לב: בשאלה זו עליך לענות על שני סעיפים: על סעיף א ועל אחד מהסעיפים ב-ג.

אבות האומה

1. קרא בראשית, ל', 1-23.

- א וַתֵּרָא רַחֵל כִּי לֹא יֵלְדָה לְיַעֲקֹב וַתִּקְנֶה רַחֵל בָּאֻחָתָהּ
 ב וַתֹּאמֶר אֶל-יַעֲקֹב הִבְהִילֵי בָנִים וְאִם-אֵין מִתָּה אֲנֹכִי וַיַּחֲדֶר-
 אֶף יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיֹּאמֶר הִתַּחַת אֱלֹהִים אֲנֹכִי אֲשֶׁר-מָנַע מִמֶּךָ
 ג פְּרִי-בֶטֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתִּי בִלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֵד עִל-
 ד בְּרִפִּי וְאֲבִנָּה גַם-אֲנֹכִי מִמֶּנָּה: וַתִּתֶּן-לוֹ אֶת-בִּלְהָה שְׁפָחָתָהּ
 ה לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב: וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֵד לְיַעֲקֹב בֶּן:
 ו וַתֹּאמֶר רַחֵל דְּגַמִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקִלִּי וַיִּתֶּן-לִי בֶן עִל-
 ז בֶּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן: וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֵד בִּלְהָה שְׁפָחַת רַחֵל בֶּן
 ח שְׁנֵי לְיַעֲקֹב: וַתֹּאמֶר רַחֵל נִפְתָּלוֹי אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם-
 ט אֲחָתִי גַם-יָכַלְתִּי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ נִפְתָּלִי: וַתֵּרָא לָאָה כִּי עָמְדָה
 מְלֹדֶת וַתִּקַּח אֶת-זֶלְפָּה שְׁפָחָתָהּ וַתִּתֶּן אֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה:
 יא וַתֵּלֵד זֶלְפָּה שְׁפָחַת לָאָה לְיַעֲקֹב בֶּן: וַתֹּאמֶר לָאָה בְּגֵד
 יב וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ גָּד: וַתֵּלֵד זֶלְפָּה שְׁפָחַת לָאָה בֶּן שְׁנֵי לְיַעֲקֹב:
 יג וַתֹּאמֶר לָאָה בְּאִשְׁרֵי כִּי אֲשֶׁרֹנִי בְּנֹת וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ
 יד אֲשֶׁר: וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קִצְר־חַטִּים וַיִּמָּצֵא דוֹדָאִים בַּשָּׂדֶה
 וַיָּבֹא אֹתָם אֶל-לָאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רַחֵל אֶל-לָאָה תִּנֶּנָּה לִּי
 טו מִדּוֹדָאִי בְּנֶךְ: וַתֹּאמֶר לָהּ הִמָּעֹט קַחְתְּךָ אֶת-אִישִׁי וְלִקְחַת
 טז גַּם אֶת-דּוֹדָאִי בְּנִי וַתֹּאמֶר רַחֵל לָבֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה
 טז תַּחַת דּוֹדָאִי בְּנֶךְ: וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן-הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לָאָה
 לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׁכַד שְׁכַרְתִּיךָ בְּדוֹדָאִי בְנִי
 יז וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בַּלַּיְלָה הוּא: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל-לָאָה וַתַּהַר
 יח וַתֵּלֵד לְיַעֲקֹב בֶּן חֲמִישִׁי: וַתֹּאמֶר לָאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׁכָרִי
 יט אֲשֶׁר-נָתַתִּי שְׁפָחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְׁשָׁכָר: וַתַּהַר עוֹד
 כ לָאָה וַתֵּלֵד בֶּן-שֵׁשִׁי לְיַעֲקֹב: וַתֹּאמֶר לָאָה זָבַדְנִי אֱלֹהִים וְאֹתִי
 כא זָבַד טוֹב הִפְעֵם יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי-יִלְדֵתִי לוֹ שִׁשָּׁה בָנִים וַתִּקְרָא
 כב אֶת-שְׁמוֹ זְבֻלֹן: וְאַחֵר יֵלְדָה בֵּת וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמָהּ דִּינָה:
 כג וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת-רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת-
 כג רַחְמָהּ: וַתַּהַר וַתֵּלֵד בֶּן וַתֹּאמֶר אֶסָּף אֱלֹהִים אֶת-חֶרְפָּתִי:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-2 בקטע שלפניך וגם **שמואל א**, א', 7-8.

בשני הקטעים האלה מסופר על התנהגות של אישה שקשה לה להשלים עם העקרונות שלה, ומתוארת תגובת הבעל על התנהגות האישה.

(1) תאר את ההתנהגות של כל אחת מן הנשים. בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

(2) תאר את התגובה של כל אחד מן הבעלים על התנהגות אשתו. בסס את דבריך

על הכתוב. (7 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. (1) בקטע שלפניך (**בראשית**, ל') באה לידי ביטוי התפיסה שהיריון ולידת ילדים

הם מתנה מאלוהים.

בסס קביעה זו על שתי ראיות מן הכתוב, והסבר כל ראיה. (6 נקודות)

(2) מדוע נתנה כל אחת מן האחיות את שפחתה ליעקב לאישה? בסס את דבריך

על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 14-20 בקטע שלפניך.

(1) בפסוקים אלה באה לידי ביטוי המצוקה (=הסבל) של לאה.

הסבר את המצוקה שלה. בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

(2) על פי פסוקים אלה, האם לדעתך נפתרה המצוקה של לאה? נמק. (4 נקודות)

פרק שני (75 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים (שאלות 2-11), ובכל נושא שתי שאלות.

בחר בשאלה אחת מכל נושא, וענה עליה לפי ההוראות.

סך הכול עליך לענות בפרק זה על חמש שאלות (לכל שאלה — 15 נקודות).

עבודות וחירות

ענה על אחת מהשאלות 2-3.

2. קרא שמות, ב', 11-17.

וַיְהִי בַּיּוֹמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
 אֶל-אַחֵיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרֵי מִכָּה אִישׁ-עִבְרִי
 מֵאַחֵיו: וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיֵּן אֶת-הַמִּצְרִי
 וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחֹל: וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשְּׁנִי וְהָנָה שְׁנֵי-אֲנָשִׁים עִבְרִים
 נָצִים וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לָמָּה תִּכָּה רֵעֶךָ: וַיֹּאמֶר מִי שְׂמוֹךְ לְאִישׁ
 שֶׁךְ וְשִׁפְטִי עָלֶינוּ הַלְהַרְגֵנִי אֶתָּה אֹמֵר כֹּאשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת-
 הַמִּצְרִי וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֲכֵן נֹדַע הַדָּבָר: וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲהַ
 אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג אֶת-מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפָּנָיו
 פְּרַעֲהַ וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל-הַבְּאֵר: וּלְכֹהֵן מִדְיָן שִׁבְעַ
 בָּנוֹת וַתִּבְאֲנֶה וַתִּגְדַּלְנָה וַתִּמְלֹאנָה אֶת-הָרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת
 צֹאן אֲבִיהֶן: וַיִּבְאוּ הָרָעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעַן וַיִּשָּׁק
 אֶת-צִיאָם:

א. קרא פסוק 11 בקטע שלפניך.

אחרי שגִדֵּל משה, מה היה היחס שלו כלפי בני עֲמוֹ? בסס את דבריך על הכתוב.

(5 נקודות)

ב. בפסוקים 11-17 בקטע שלפניך מתוארים שלושה סכסוכים (=מריבות).

(1) תאר בקיצור את שלושת הסכסוכים ואת תגובת משה בכל אחד מהם. בסס את דבריך

על הכתוב. (6 נקודות)

(2) הסבר מדוע הדרך שבה נהג משה בסכסוכים אלה מוכיחה שהוא ראוי להיות מנהיג העם.

(4 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

3. קרא שמות, ג', 1-10.

א. ומִשֶׁה הָיָה רֹעֶה
אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתֶנּוּ כֹהֵן מִדִּין וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר
ב. וַיָּבֹא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים חֹרֶבָה: וַיֵּרָא מִלְּאֹךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת
אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וַהֲנֶה הַסֵּנֶה בַּעַר בָּאֵשׁ וַהֲסֵנֶה אֵינֶנּוּ
ג. אָכֹל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְדֶּה־נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמֶּרְאֶה הַגָּדֹל
ד. הַזֶּה מִדּוֹעַ לֹא־יִבְעַר הַסֵּנֶה: וַיֵּרָא ה' כִּי סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא
אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי:
ה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי:
ו. אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו אֲדַמְתָּ קֹדֶשׁ הוּא: וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֱלֹהִי
ז. אֲבִיךָ אֱלֹהִי אַבְרָהָם אֱלֹהִי יִצְחָק וְאֱלֹהִי יַעֲקֹב וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה
ח. פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהִבֵּיט אֶל־הָאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר ה' רָאָה רְאִיתִי
אֶת־עַמִּי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי
ט. נַגְשָׁיו כִּי יִדְעֹתִי אֶת־מִכְאֲבוֹ: וְאֵיךְ לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם
וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן־הָאֶרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל־אֶרֶץ
י. זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ אֶל־מְקוֹם הַפְּנִיעֵנִי וְהַחֲתִי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרָזִי
ט. וְהַחֲוִי וְהַיְבוֹסִי: וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם־
י. רְאִיתִי אֶת־הַלֶּחֶן אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם: וְעַתָּה לָכֵה
וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל־פְּרֹעֶה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם:

א. אלוהים קורא למשה מתוך הסנה ומגיב על הקריאה בשתי דרכים שונות.
הסבר במילים שלך את התגובה של משה בפסוק 4, ואת התגובה שלו בפסוק 6.
(6 נקודות)

ב. (1) קרא פסוקים 7-8 בקטע שלפניך.
על פי פסוקים אלה, מדוע החליט האל להתערב בנעשה, ומה התכוון לעשות?
בסס את דבריך על הכתוב.
(5 נקודות)

(2) קרא פסוקים 9-10 בקטע שלפניך.
מהו התפקיד של משה בתכנית האלוהית? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
/המשך בעמוד 7/

המסגרת החוקית של העם

ענה על אחת מהשאלות 4-5.

4. קרא שמות, כ', 15-18. (במהדורות תנ"ך אחדות ייתכנו שינויים במספרי הפסוקים.)

ט וְכָל-הָעָם רֹאִים אֶת-הַקּוֹלֹת וְאֶת-הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר
טז וְאֶת-הָהָר עָשָׁן וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנָּעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֵק: וַיֹּאמְרוּ אֶל-
מֹשֶׁה דַּבֵּר-אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל-יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּךָ
יז נְמוּת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֶל-תִּירְאוּ כִּי לִבְעֹבֹר נִסּוֹת
אֲתֶכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבְעֹבֹר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל-פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי
יח תַּחֲטְאוּ: וַיַּעֲמֵד הָעָם מֵרָחֵק וּבְמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל-הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר-
שָׁם הָאֱלֹהִים:

א. (1) על פי המתואר בקטע שלפניך, ההתגלות של אלוהים הפחידה את העם.

מה בהתגלות זו הפחיד את העם, ומה חשב העם שעלול לקרות לו בעקבות ההתגלות?

בסס את דבריך על הכתוב.

(6 נקודות)

(2) לדברי משה, מדוע בחר אלוהים להתגלות לעם באופן מפחיד? ציין סיבה אחת. בסס את

דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. על פי המתואר בקטע שלפניך, מהו התפקיד של משה? בסס את תשובתך על דוגמה אחת

מן הקטע. (5 נקודות)

5. קרא דברים, ו', 15-4.

ה' שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד: וְאַהֲבַת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצִּוְךָ הַיּוֹם עַל-לִבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בָם בְּשַׁבָּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתַּבְתָּם עַל-מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: וְהָיָה כִּי יֵבִיאָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לֵיֶחֱק וְלֵיעֹקֵב לָתֵת לָךְ עָרִים גְּדוֹלֹת וְטֹבָת אֲשֶׁר לֹא-בָנִיתָ: וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל-טוֹב אֲשֶׁר לֹא-מְלֵאָתָ וּבָדָת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא-חֲצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא-נִטְעַנְתָּ וְאִכְלָתָ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמַר לָךְ פֶּתֶר-שִׁפְחָתְךָ אֶת-ה' אֲשֶׁר הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאוֹתוֹ תַעֲבֹד וּבְשִׁמוֹת שִׁבְעָ: לֹא תִלְכֹּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיכֶם: כִּי אֵל קָנָא ה' אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ פֶּן-יִחַרָה אַף-ה' אֱלֹהֶיךָ בָּךְ וְהִשְׁמִידְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה:

א. בקטע שלפניך באה לידי ביטוי תפיסה מונותאיסטית (=אמונה באל אחד).

הבא מן הקטע דוגמה אחת לתפיסה זו, והסבר את הדוגמה. (5 נקודות)

ב. קרא פסוקים 10-15 בקטע שלפניך.

(1) לפי פסוק 12, מפני מה מזהיר ה' את העם? (5 נקודות)

(2) מדוע היה צורך באזהרה זו (שעליה כתבת בסעיף 1)? (5 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 10.

משופטים למלוכה

ענה על אחת מהשאלות 6-7.

6. קרא שמואל א, ט"ז, 1-13.

א
וַיֹּאמֶר
ה' אֶל-שְׁמוּאֵל עַד-מָתִי אֶתְּהָ מִתְאַבֵּל אֶל-שָׂאוּל וְאֲנִי
מֵאֲסִיתִי מִמֶּלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל מֵלֵא קִרְנְךָ שֶׁמֶן וְלֶךְ אֶשְׁלַחְךָ
ב
אֶל-יֹשֵׁי בֵּית-הַלְחָמִי כִּי-רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֶיךָ וּשְׁמַע שָׂאוּל וְהִרְגָנִי וַיֹּאמֶר
ה' עֲגַלְתָּ בְּקֶרֶת תִּקַּח בְּיָדְךָ וְאָמַרְתָּ לְזֹבַח לַה' בְּאַתִּי:
ג
וְקִרְאתָ לְיֹשֵׁי בְּזֹבַח וְאֶנֶּכִי אוֹדִיעֶךָ אֶת אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחָתָה
ד
לִי אֶת אֲשֶׁר-אָמַר אֵלֶיךָ: וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה'.
וַיָּבֹא בֵּית לַחֶם וַיַּחְרְדּוּ זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם
ה
בּוֹאֵךְ: וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְזֹבַח לַה' בְּאַתִּי הֲתִקְדָּשׁוּ וּבָאתֶם
אֵתִי בְּזֹבַח וַיִּקְדַּשׁ אֶת-יֹשֵׁי וְאֶת-בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לְזֹבַח:
ו
וַיְהִי בְּבֹאֵם וַיֵּרָא אֶת-אֱלִיָּאב וַיֹּאמֶר אֵךְ נָגַד ה'
ז
מִשִּׁיחוֹ: וַיֹּאמֶר ה' אֶל-שְׁמוּאֵל אֶל-תִּבְטֵט
אֶל-מְרֹאֵהוּ וְאֶל-גִּבֹּהַ קוֹמָתוֹ כִּי מֵאֲסִיתִיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר
יֵרָאֵה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יֵרָאֵה לְעֵינָיִם וְה' יֵרָאֵה לְלִבָּב:
ח
וַיִּקְרָא יֹשֵׁי אֶל-אֲבִינָדָב וַיַּעֲבְדֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
ט
גַּם-בִּזְהָ לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֹר יֹשֵׁי שָׁמָּה וַיֹּאמֶר גַּם-בִּזְהָ
י
לֹא-בָחַר ה': וַיַּעֲבֹר יֹשֵׁי שִׁבְעָת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל
יא
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יֹשֵׁי לֹא-בָחַר ה' בְּאַלֶּהָ: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל אֶל-יֹשֵׁי הֲתִמּוּ הַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקִּטָּן וְהַנָּה
רְעָה בְּצֹאֵן וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יֹשֵׁי שְׁלַחְהוּ וְקָחְנוּ כִּי לֹא-נִסָּב
יב
עַד-בָּאוּ פֹה: וַיִּשְׁלַח וַיָּבִיאוּהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי עַם-יִפְּהָ עֵינָיִם
וְטוֹב רָאִי וַיֹּאמֶר ה' קוֹם מִשְׁחָהוּ כִּי-זֶה הוּא:
יג
וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת-קֶרֶן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחִיו וַתִּצְלַח
רוּחַ ה' אֶל-דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמִעַלָּה וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ
הָרְמָתָה:

א. (1) מדוע נזף אלוהים בשמואל, ומה ציווה על שמואל לעשות? בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) הסבר ממה פחד שמואל, ומה הציע לו אלוהים לעשות. (3 נקודות)

ב. (1) קרא פסוק 7 בקטע שלפניך.

בפסוק זה מוצגת הדרך שלפיה ה' בוחר את המלך.

מהי הדרך? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קרא פסוק 12 בקטע שלפניך.

לפי תשובתך לסעיף (1), מהו הקושי בפסוק 12? (4 נקודות)

/המשך בעמוד 12/

לז וילבש שאול את-דוד מדיו ונתן קובע נחשת על-
 לט ראשו וילבש אתו שריון: ויחגד דוד את-חרבּו מעל למדיו
 ויאלל ללכת כי לא-נסה ויאמר דוד אל-שאול לא אוכל
 מ ללכת באלה כי לא נסיתי ויסרם דוד מעליו: ויקח מקלו
 בידו ויבחר-לו חמשה חלקי אבנים מן-הנחל וישם אתם
 בכלי הרעים אשר-לו ובילקוט וקלעו בידו ויגש אל-
 מא הפלשתי: וילך הפלשתי הלך וקרב אל-דוד והאיש נשא
 מב הצנה לפניו: ויבט הפלשתי ויראה את-דוד ויבהו פיה
 מג נער ואדמני עסיפה מדאה: ויאמר הפלשתי אל-דוד הכלב
 אנכי פיה אתה בא-אלי במקלות ויקלל הפלשתי את-דוד
 מד באלהיו: ויאמר הפלשתי אל-דוד לכה אלי ואתנה את-
 מה בשרך לעוף השמים ולבהמת השדה: ויאמר
 דוד אל-הפלשתי אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי
 בא-אליך בשם ה' עבאות אלהי מערכות ישראל אשר
 מו חרפת: היום הזה יסגרך ה' בידי והפתיך והסרתי את-
 ראשך מעליך ונתתי פגר מחנה פלשתים היום הזה לעוף
 השמים ולחית הארץ וידעו כל-הארץ כי יש אלהים
 מז לישראל: וידעו כל-הקהל הזה כי-לא בחרב ובחנית יהושיע
 מח ה' כי ל' המלחמה ונתן אתכם בידנו: והיה כיקם
 הפלשתי וילך ויקרב לקראת דוד וימהר דוד וירץ המערכה
 מט לקראת הפלשתי: וישלח דוד את-ידו אל-הכלי ויקח משם
 אבן ויקלע ויך את-הפלשתי אל-מצחו ותטבע האבן במצחו
 נ ויפל על-פניו ארצה: ויחזק דוד מן-הפלשתי בקלע ובאבן
 נא ויך את-הפלשתי וימתהו וחרב אין ביד-דוד: וירץ דוד
 ויעמד אל-הפלשתי ויקח את-חרבּו וישלפה מתערה
 וימתהו ויכרת-בה את-ראשו ויראו הפלשתים כי-מת
 גבורם וינסו:

א. בקטע שלפניך בא לידי ביטוי ניגוד בין דוד לשאול, ויש בו ביקורת עקיפה על שאול.

(1) על פי פסוקים 38-40 בקטע שלפניך, הסבר את הניגוד בין דוד לשאול.

(6 נקודות)

(2) על פי פסוק 47 בקטע שלפניך, הסבר את הביקורת העקיפה של הכותב על שאול.

(5 נקודות)

ב. דוד ניצח את גלית.

כיצד הגיבו על כך הפלשתים? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

אמה של מלכות והיחס לזר

ענה על אחת מהשאלות 8-9.

8. קרא רות, א', 1-15.

א וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁפָּט הַשְּׁפָטִים וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית
 ב לֶחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו: וְשֵׁם
 הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי-בָנָיו מַחֲלֹן
 וְכַלְיוֹן אַפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי-מוֹאָב וַיְהִי-
 ג שָׁם: וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשְׁאָר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ:
 ד וַיִּשְׁאוּ לָהֶם נָשִׁים מְאֻבּוֹת שֵׁם הָאֶחָת עֲרֹפָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית
 ה רות וַיָּשֻׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים: וַיָּמָתוּ גַם-שְׁנֵיהֶם מַחֲלֹן וְכַלְיוֹן
 וַתִּשְׁאָר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמְאִישָׁהּ: וַתֵּקָם הִיא וְכַלְתֶּיהָ
 וַתֵּשֶׁב מִשְׂדֵּי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בְּשָׂדֶה מוֹאָב כִּי-פָקַד ה'
 ז אֶת-עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לֶחֶם: וַתֵּצֵא מִן-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִיטָה-
 ח שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ עִמָּה וַתֵּלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל-אֶרֶץ
 יְהוּדָה: וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לְשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ לִכְנֹה שְׂבָנָה אִשָּׁה לְבֵית
 אִמָּה יַעֲשֶׂה ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם-הַמֵּתִים
 ט וְעִמָּדִי: יֵתֵן ה' לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וַתִּשָּׁק
 י לָהֶן וַתִּשְׁאַנֶּה קוֹלָן וַתְּבַכְיֶנָּה: וַתֹּאמְרֶנָּה-לָּהּ כִּי-אַתָּךְ נָשׁוּב
 יא לְעַמֶּךָ: וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שְׂבָנָה בְנָתִי לְמָה תֵּלַכְנָה עִמִּי הָעוֹד-
 יב לִי בָנִים בְּמַעֲנִי וְהָיוּ לָכֶם לְאִנְשִׁים: שְׂבָנָה בְנָתִי לִכֵּן כִּי זָקַנְתִּי
 מִהָיוֹת לְאִישׁ כִּי אֲמַרְתִּי יִשְׁלִי תִקְוָה גַם הָיִיתִי הַלֵּילָה
 יג לְאִישׁ וְגַם יְלָדָתִי בָנִים: הֲלֵהֶן וַתִּשְׁפְּרֶנָּה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ
 הֲלֵהֶן תַּעֲגֹנָה לְבִלְתִּי הָיוֹת לְאִישׁ אֶל בְּנָתִי כִּי-מֵרֶלֶי מְאֹד
 ד מָכֶם כִּי-יֵצְאָה בִּי יָד-ה': וַתִּשְׁנֶה קוֹלָן וַתְּבַכְיֶנָּה עוֹד
 ט וַתִּשָּׁק עֲרֹפָה לַחְמוֹתֶיהָ וְרוֹת דָּבָקָה בָּהּ: וַתֹּאמֶר הִנֵּה שְׂבָה
 יבְמִתְךָ אֶל-עַמָּה וְאֶל-אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יבְמִתְךָ:

יעש

- א. (1)** קרא פסוקים 1-5 בקטע שלפניך.
- יש הטוענים שהשמות של הדמויות הנזכרות בפסוקים אלה רומזים על הגורל שלהן.
הסבר טענה זו בנוגע לשמות של שני הבנים של נעמי. (4 נקודות)
- (2)** קרא פסוקים 7-10 ופסוק 14 בקטע שלפניך.
- על פי פסוקים אלה, מה ביקשה נעמי מכלותיה? מה השיבו הכלות, ומי מהן אכן פעלה על פי תשובה זו? (5 נקודות)
- ב.** קרא פסוקים 6, 12-13 בקטע שלפניך.
- בפסוקים אלה באה לידי ביטוי התפיסה שה' מעורב בחיי הפרט (האדם) ובחיי הכלל (העם).
הבא מהפסוקים דוגמה אחת למעורבות האל בחיי הפרט, ודוגמה אחת למעורבות האל בחיי הכלל, והסבר כל דוגמה. (6 נקודות)

ובעז

א

עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר אשר דבר-בעז

ב ויאמר סודה שבה-פה פלני אלמני ויסר וישב: ויקח עשרה

ג אנשים מזקני העיר ויאמר שבו-פה וישבו: ויאמר לגאל

חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי השבה

ד משדה מואב: ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה נגד

ה יושבי ונגד זקני עמי אסתגאל גאל ואס-לא יגאל הגידה

לי ואדע כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך ויאמר אנכי

ה גאל: ויאמר בעז ביום-קנותך השדה מיד נעמי ומאת

רות המואביה אשת-המת קנתי להקים שם-המת על-

ו נחלתו: ויאמר הגאל לא אוכל לגאול-לי פן-אשחית את-

ז נחלתי גאל-לך אתה את-גאלי כי לא-אוכל לגאל: וזאת

ח לפנים בישראל על-הגאולה ועל-התמורה לקים כל-דבר

ט שילף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל: ויאמר

הגאל לבעז קנה-לך וישלף נעלו: ויאמר בעז לזקנים וכל-

י העם עדים אתם היום כי קניתי את-כל-אשר לאלימלך

י ואת כל-אשר לכליון ומחלון מיד נעמי: וגם את-רות

המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם-המת על-

יא נחלתו ולא-יפדת שם-המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים

אתם היום: ויאמרו כל-העם אשר-בשער והזקנים עדים יתן

יב ה את-האשה הבאה אל-ביתך ברחל וכלאה אשר בנו

שתיהם את-בית ישראל ועשהחיל באפרתה וקרא-שם בבית

לחס: והי ביתך בבית פרץ אשר-ילדה תמר ליהודה מן-

הדע אשר יתן ה לך מן-הנערה הזאת:

קנתי
לגאל-

א. (1) הבא מן הקטע שלפניך שתי דוגמאות המלמדות שהגאולה נעשתה באופן חוקי,

והסבר כל דוגמה. (6 נקודות)

(2) לדברי בעז, מהי מטרת הגאולה? בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 11-12 בקטע שלפניך.

בפסוקים אלה העם והזקנים מברכים את בעז.

בחר בדמות אחת הנזכרת בברכות אלה (חוץ מרות), והסבר במה האזכור של דמות זו

מחזק את דברי הברכה. (5 נקודות)

עם אחד שתי ממלכות

ענה על אחת מהשאלות 10-11.

10. קרא מלכים א, י"ב, 8-1.

א וילך רחבעם שכם כי שכם
ב בא כל-ישראל להמליך אתו: ויהי בשמעו ירבעם בן-נבט
והוא עודנו במצרים אשר ברח מפני המלך שלמה וישב
ג ירבעם במצרים: וישלחו ויקראו-לו ויבאו ירבעם וכל-קהל
ד ישראל וידברו אל-רחבעם לאמר: אביך הקשה את-עלנו
ואתה עתה הקל מעבדת אביך הקשה ומעלו הכבד אשר-
ה נתן עלינו ונעבדך: ויאמר אליהם לכו-עד שלשה ימים ושובו
ו אלי וילכו העם: ויועץ המלך רחבעם את-הזקנים אשר-היו
ז עמדים את-פני שלמה אביו בהיתו חי לאמר איך אתם
היום תהיה-עבד לעם הזה ועבדתם ועניתם ודברת אליהם
ח דברים טובים והיו לך עבדים כל-הימים: ויעזב את-עצת
הזקנים אשר יעצוהו ויועץ את-הילדים אשר גדלו אתו אשר
העמדים לפניו:

א. (1) קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך.

יש הטוענים כי פסוקים אלה מלמדים על חולשה במעמד של רחבעם בעיני העם.

בסס טענה זו על הוכחה אחת מהכתוב, והסבר אותה. (4 נקודות)

(2) קרא פסוק 5 בקטע שלפניך.

על פי פסוק זה, מה רחבעם משיב על דרישת שבטי ישראל, ומה אפשר ללמוד על רחבעם

מתשובתו זו? (5 נקודות)

ב. (1) קרא פסוקים 6-8 בקטע שלפניך.

על פי פסוקים אלה, מה היה היתרון של ה"זקנים" על ה"ילדים"? (3 נקודות)

(2) מה יכולה להיות הסיבה שרחבעם לא בחר בעצת ה"זקנים"? (3 נקודות)

11. קרא מלכים ב, כ"ה, 22-26.

כב והעם הנשאר בארץ יהודה אשר
 השאיר נבוכדנאצר מלך בבל ויפקד עליהם את גדליהו
 כג בן-אחיקם בן-שפן: וישמעו כל-שרי החילים המה והאנשים
 כי-הפקיד מלך-בבל את גדליהו ויבאו אל-גדליהו המצפה
 וישמעאל בן-נתניה ויוחנן בן-קרח ושריה בן-תנחמת
 כד הנטפתי ואזניהו בן-המעכתי המה ואנשיהם: וישבע להם
 גדליהו ולאנשיהם ויאמר להם אל-תיראו מעבדי הכשדים
 כה שבו בארץ ועבדו את-מלך בבל ויטב לכם: ויהיו
 בחדש השביעי בא ושמעאל בן-נתניה בן-אלישמע מזרע
 המלוכה ועשרה אנשים אתו ויכו את-גדליהו וימת: ואת-
 כו היהודים ואת-הכשדים אשר-היו אתו במצפה: ויקמו כל-
 העם מקטן ועד-גדול ושרי החילים ויבאו מצרים כי יראו
 מפני כשדים:

א. יש הטוענים כי לדעת אלה שהרגו את גדליהו, השלטון של גדליהו לא היה לגיטימי (=חוקי) משתי סיבות.

ציין סיבה אפשרית אחת, והבא לה ראייה מן הכתוב. (5 נקודות)

ב. (1) כיצד מציינים את רצח גדליהו על פי המסורת היהודית? (4 נקודות)

(2) מדוע רצח זה נחשב במסורת היהודית למאורע היסטורי בעל חשיבות רבה כל כך?

(6 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך